

PROGRAM KSZTAŁCENIA

1. Nazwa kierunku	ochrona środowiska <i>[Environmental Protection]</i>
2. Cykl rozpoczęcia	2015/2016 (semestr zimowy), 2016/2017 (semestr zimowy) <i>Numer i data uchwały Rady Wydziału: 12/2012 (25.05.2012 r.)</i>
3. Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
4. Profil kształcenia	ogólnoakademicki
5. Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
6. Kod ISCED	0521 (Ekologia i ochrona środowiska)

Efekty kształcenia

7. Opis zakładanych efektów kształcenia	Załącznik nr 1
8. Wzorcowe efekty kształcenia	

Program studiów

9. Związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją uczelni	Kierunek studiów ochrona środowiska wpisuje się w realizację celów, jakie zostały postawione w strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2012-2020. Oferta dydaktyczna kierunku, ze względu na swój interdyscyplinarny charakter oraz ukierunkowanie na zdobywanie wiedzy poprzez stosowanie jej w rozwiązywaniu aktualnych problemów środowiska przyrodniczego, realizuje cel strategiczny uczelni, jakim jest innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta dydaktyczna. Kierunek posiada pozytywną ocenę Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Program kształcenia na kierunku jest na bieżąco uaktualniany i modyfikowany, w taki sposób, aby w jak największym stopniu zapewnić kompatybilność pomiędzy poziomem zdobywanych kwalifikacji absolwentów a aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy na specjalistów. Ponadto w ramach nowoczesnej oferty dydaktycznej kierunek umożliwia umiędzynarodowienie i mobilność studentów realizowaną głównie w ramach programu LLP Erasmus. W ramach celu strategicznego aktywnego współdziałania uniwersytetu z otoczeniem, na kierunku ochrona środowiska realizowana jest stała współpraca z pracodawcami, reprezentującymi profil związany z szeroko pojętą ochroną środowiska, jednostkami administracji państwowej różnego szczebla, instytutami naukowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Współpraca realizowana jest m.in. poprzez program obowiązkowych praktyk zawodowych dla studentów. Rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich i funkcjonujący wewnętrzny system zapewniania wysokiej jakości kształcenia, pozwala na ustawiczne podnoszenie jakości kształcenia na kierunku. Przyczynia się do tego również mobilność nauczycieli akademickich, realizowane głównie w ramach programu LLP Erasmus, jako wyjazdy dydaktyczne lub szkoleniowe do i z krajów UE. Wysoka jakość kształcenia jest ściśle związana z prowadzonymi na Wydziałach współtworzącym kierunek, badaniami naukowymi, z których wiele ma charakter interdyscyplinarny i reprezentuje poziom międzynarodowy. Zgodnie z misją uczelni kształcenie na kierunku ochrona środowiska zapewnia najpełniejszy rozwój studenta i otwiera przed nim szerokie możliwości i perspektywy poznawcze, wyposaża w kapitał wiedzy i nagromadzoną w nim mądrość oraz gotowość służenia społeczeństwu we wszystkich swoich obszarach kompetencji.
10. Liczba semestrów	6
11. Tytuł zawodowy	licencjat

12.	Obszar (lub obszary kształcenia w przypadku studiów wspólnych lub interdyscyplinarnych) do którego(-ych) kierunku jest przyporządkowany oraz wiodącą dyscyplinę nauki lub sztuki na potrzeby systemu POL-on	obszar nauk przyrodniczych [ochrona środowiska]
13.	Obszary, dziedziny nauki lub sztuki i dyscypliny naukowe lub artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów, ze wskazaniem procentowych udziałów, w jakich program studiów odnosi się do poszczególnych dziedzin nauki	• obszar nauk przyrodniczych • nauki biologiczne - 100% • ochrona środowiska
14.	Specjalności	
15.	Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	180
16.	Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z obszarów kształcenia do którego odnoszą się efekty kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	obszar nauk przyrodniczych - 100%
17.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	30%
18.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	180
19.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5

20.	Opis modułów kształcenia (wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia i liczby punktów ECTS oraz sposobami weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta)	Załącznik nr 2
21.	Plan studiów	Załącznik nr 3
22.	Warunki wymagane do ukończenia studiów z określoną specjalnością	
23.	Organizacja procesu uzyskania dyplomu	Pod koniec 4. semestru studenci dokonują wyboru katedry/zakładu, w której na 3 roku realizują seminarium licencjackie oraz wykonują pracę dyplomową. Liczba miejsc dla dyplomantów w danej Katedrze /zakładzie jest zależna od liczby pracowników ze stopniem doktora oraz kadry samodzielnej. Studenci wpisują się w dziekanacie na listy kandydatów do przyjęcia w danej Katedrze/zakładzie. W przypadku, gdy lista kandydatów przekracza limit wyznaczony dla jednostki, Kierownik Katedry/Zakładu dokonuje wyboru dyplomantów na podstawie ocen z przedmiotów związanych z profilem naukowym jednostki. Studenci kierunku ochrona środowiska realizują prace dyplomowe w następujących jednostkach: Katedra Ekologii, Katedra Geobotaniki i Ochrony Roślin, Katedra Hydrobiologii, Katedra Fizjologii Zwierząt i Ekotoksykologii, Katedra Zoologii. Wybór promotora spośród kadry dydaktycznej (doktorów lub pracowników samodzielnych) danej jednostki oraz ustalenie tematu pracy dyplomowej następuje w pierwszym miesiącu 5. semestru studiów. Praca dyplomowa ma charakter teoretyczny i dotyczy przedstawienia najnowszych problemów naukowych z obszaru studiowanego kierunku oraz zainteresowań badawczych Katedry/zakładu. Student składa pracę dyplomową w dziekanacie. Jeżeli promotorem był pracownik ze stopniem doktora na recenzenta zostaje wyznaczony pracownik samodzielny. Egzamin dyplomowy składany jest przed trzy osobową komisją egzaminacyjną w skład której wchodzi, co najmniej jeden pracownik samodzielny. Na egzaminie, co najmniej trzy pytania z obszaru studiowanego kierunku studiów zadają recenzent i promotor. Ocena końcowa do wpisania na dyplomie obliczana jest wg zasad przyjętych w REGULAMINIE STUDIÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM (załącznik do obwieszczenia Rektora UŚ z dnia 2 września 2011 roku).
24.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki	1. Praktyka zawodowa jest obowiązkowym elementem włączonym w okres studiów pierwszego stopnia (Ust. z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm. Art. 166. 1. 2). 2. Na Uniwersytecie Śląskim zasady praktyk regulują Zarządzenia Rektora: nr 41/2007, 93/2009 oraz 71/2010. Wzory dokumentów wymaganych do odbycia praktyki dostępne są jako załączniki do zarządzenia 41/2007 [http://bip.us.edu.pl/zarządzenie-nr-412007] oraz 71/2010 [http://bip.us.edu.pl/zarządzenie-nr-712010] (aktualny wzór porozumienia). 3. Praktyki trwają 4 tygodnie (co stanowi 20 dni roboczych). Można je realizować w jednej lub dwóch instytucjach, tak aby ich łączny czas wyniósł 4 tygodnie. 4. Zasadniczym terminem odbywania praktyk są miesiące wakacyjne. W uzasadnionych przypadkach student może, po uzyskaniu pisemnej zgody Dziekana Wydziału, odbywać praktykę w innych terminach pod warunkiem, że nie będzie ona kolidowała z zajęciami dydaktycznymi. 5. Studenci mogą odbywać praktykę zawodową w instytucjach państwowych i prywatnych, których działalność związana jest z szeroko pojętymi zagadnieniami ochrony środowiska. 6. Zaleca się, aby praktyki zawodowe były realizowane w takich jednostkach, jak: - jednostki ochrony środowiska w zakładach przemysłowych, - urzędy administracji państwowej, - Inspektoraty Ochrony i Kontroli Środowiska, - placówki naukowe i badawcze zajmujące się ochroną środowiska, - oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych,

		przedsiębiorstwa składowania i utylizacji odpadów, firmy zajmujące się technologiami ochrony środowiska, firmy zajmujące się raportowaniem środowiskowym (waloryzacje przyrodnicze, oceny oddziaływania na środowisko itp.). firmy zajmujące się systemowym zarządzaniem środowiskowym parki narodowe, krajobrazowe, leśnictwa, ogrody botaniczne, instytucje i zakłady związane z ochroną, kształtowaniem i inżynierią środowiska, ekologiczne organizacje pozarządowe i fundacje działające na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego. 7. Student samodzielnie poszukuje instytucji, w której będzie odbywać praktyki i samodzielnie je organizuje tj. uzgadnia indywidualny zakres obowiązków i zadań w danej instytucji. 8. Głównym celem praktyki zawodowej jest zapoznanie studentów z funkcjonowaniem instytucji zajmujących się ochroną środowiska oraz praktyczne przygotowanie do poszukiwania i wykonywania zawodu po ukończeniu studiów. Praktyki zawodowe, mają nie tylko umożliwić studentom uzupełnienie ich wiedzy teoretycznej, ale także pokazać, w jaki sposób tę wiedzę wykorzystać w praktyce. W okresie praktyki student ma obowiązek brać czynny udział w zadaniach wykonywanych w miejscu odbywania praktyki oraz zapoznać się z zagadnieniami dotyczącymi organizacji i funkcjonowania zakładu, w którym praktykę odbywa. 9. Studenci, którzy mogą udokumentować pracę zawodową lub działalność zgodną z profilem kształcenia dla kierunku ochrona środowiska mogą uzyskać zaliczenie swojej pracy zawodowej jako praktyki zawodowe.. 10. Przed rozpoczęciem praktyki student zobowiązany jest przedstawić informację o miejscu planowanej praktyki w celu jego akceptacji oraz złożyć u opiekuna praktyk podpisane oświadczenie o zobowiązaniu się do przestrzegania obowiązujących w zakładzie pracy przepisów wynikających z regulaminu pracy, przepisów bhp, ochronie informacji niejawnych i danych osobowych oraz należytej staranności przy wykonywaniu powierzanych mu czynności. 11. Bezpośrednim zwierzchnikiem studenta w czasie praktyki jest: - ze strony Uczelni –Opiekun Praktyk, -ze strony Zakładu Pracy – zakładowy opiekun praktyk lub osoba przez niego wskazana. 12. Na terenie Zakładu Pracy student podlega przepisom obowiązującym w tym zakładzie. 13. Po zakończeniu praktyki student ma obowiązek dostarczyć Opiekunowi Praktyk pełną dokumentację praktyk (raport z przebiegu praktyki zawodowej, ankieta ewaluacyjna) nie później niż do 20 września. 14. Opiekun Praktyk zalicza praktykę wpisując zaliczenie do indeksu. Terminem zaliczenia praktyki jest termin zakończenia semestru letniego w danym roku akademickim. Brak uzyskania zaliczenia praktyki zawodowej jest jednoznaczny z koniecznością jej powtórzenia.
25.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki	0

26.	Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: • na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, służących zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych; • na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służących zdobywaniu	175
27.	Minimum kadrowe wraz z proporcją minimum kadrowego do liczby studentów	Załącznik minimum kadrowe

Informacje dodatkowe

28.	Ogólna charakterystyka kierunku	Kierunek ochrona środowiska przygotowuje absolwenta posługującego się wiedzą z dziedziny biologii, chemii, fizyki, geografii i geologii, umiejętnościami zastosowania technik i technologii w pracy zawodowej oraz kompetencji społecznych pozwalających na pracę w zespole, samodzielne pogłębianie wiedzy i prezentowanie jej efektów zainteresowanym stronom. Podczas pierwszych dwóch lat studiów odbywają się zajęcia wspólne dla wszystkich słuchaczy kierunku. Są to wykłady, ćwiczenia i laboratoria z zakresu przedmiotów podstawowych: biologii, chemii, fizyki, geografii i geologii oraz zajęcia realizowane, jako zajęcia terenowe z botaniki, geobotaniki, zoologii, ekologii, geografii i geologii. Na trzecim roku studiów I stopnia studenci dokonują wyboru katedr Wydziałów tworzących kierunek, w których ukierunkowują swoje zainteresowania pod opieką promotora, realizując pracę licencjacką. W programie studiów zwraca się szczególną uwagę na przygotowanie praktyczne absolwenta poprzez odbycie praktyk zawodowych. Indywidualne zainteresowania rozwijane są w ramach przedmiotów do wyboru, proponowanych przez Wydziały tworzące kierunek oraz przez inne kierunki studiów. Studenci mogą również pogłębiać swoją wiedzę poprzez prace w kołach naukowych. Licencjat kierunku ochrona środowiska, jako pierwszy etap uzyskiwania kwalifikacji do pracy zawodowej, pozwala na podjęcie pracy w firmach konsultingowych, działach zajmujących się problematyką ochrony środowiska w przedsiębiorstwach, instytucjach realizujących działania w zakresie ochrony przyrody. Dzięki realizacji programu w systemie punktowym ECTS, możliwe jest uczestnictwo studentów kierunku ochrona środowiska w wymianie międzynarodowej i studiach w UE oraz poszukiwania zatrudnienia na zagranicznym rynku pracy. Studentom szczególnie uzdolnionym umożliwia się studia według indywidualnego toku kształcenia.
29.	Ogólna charakterystyka specjalności	
30.	Matryca pokrycia efektów kształcenia (pokrycie efektów kierunkowych przez	Załącznik nr 4

	efekty modułowe)	
31.	Sposób uwzględnienia wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy	Załącznik nr 5
32.	Sposób uwzględnienia wyników monitorowania karier absolwentów	Załącznik nr 6
33.	Sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi	Załącznik nr 7
34.	Sposób wykorzystania wzorców międzynarodowych	Załącznik nr 8
35.	Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego - opis	Załącznik nr 9

.....
(pieczęć i podpis Dziekana)